

Sygn. akt I C 926/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2017 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant - Elżbieta Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. S. (1)

przeciwko A. N.

o zapłatę

orzeka

I powództwo oddala;

II nakazuje ściągnąć od powoda J. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ciechanowie kwotę 75,22 zł (siedemdziesiąt pięć złotych dwadzieścia dwa grosze) tytułem zwrotu sum budżetowych.

Sygn. akt I C 926/16

UZASADNIENIE

Powód J. S. (1), reprezentowany przez adwokata M. U., w pozwie złożonym w dniu 24 czerwca 2016 r. wnosił o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego A. N. kwoty 15000 zł z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia 21 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wnosił o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w lipcu 2010 r. zawarł z pozwanym ustną umowę pożyczki na kwotę 15000 zł. Przedmiot pożyczki został wydany pozwanemu w dniu zawarcia umowy. Termin zwrotu pożyczki nie był ustalany przez strony. Powód wypowiedział pożyczkę pismem z dnia 8 marca 2016 r. i wezwał pozwanego do zwrotu pożyczki w terminie sześciu tygodni od doręczenia wezwania. Korespondencja została doręczona w dniu 9 marca 2016 r. Wobec braku spłaty pożyczki, pismem z dnia 6 czerwca 2016 r. powód wezwał pozwanego do zwrotu pożyczki pod rygorem wytoczenia powództwa. Wezwanie pozwany odebrał 8 czerwca 2016 r. Ponieważ należność w dalszym ciągu nie była spłacana, powód wniósł pozew do Sądu.

W dniu 18 sierpnia 2016 r. Sąd stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym (zarządzenie k. 13 akt).

Po skierowaniu sprawy na rozprawę powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko. Na dowód zawarcia umowy powód wskazał zeznania świadka I. N., byłej żony pozwanego.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa. Pozwany zaprzeczył aby kiedykolwiek pożyczał pieniądze od J. S. (1). Wskazał, że I. N. nie jest wiarygodnym świadkiem ponieważ od kilku lat pozostaje z nią w głębokim konflikcie.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. S. (1) miał w lipcu 2010 r. zawrzeć z pozwanym A. N. ustną umowę pożyczki. Umowa miała być zawarta w domu powoda, w obecności ówczesnej żony pozwanego I. N.. Przedmiotem umowy pożyczki była kwota 15000 zł. Strony miały uzgodnić, że kwota ta zostanie zwrócona powodowi przez pozwanego w nieokreślonym terminie, bez odsetek (dowód: zeznania powoda J. S. (1) k. 19-20, 25 akt, świadka I. N. k. 24-25 akt).

Wobec braku zwrotu pożyczki, powód wypowiedział pożyczkę pismem z dnia 8 marca 2016 r. i wezwał do zwrotu pożyczki w terminie sześciu tygodni od doręczenia wezwania. Korespondencja została doręczona pozwanemu w dniu 9 marca 2016 r. Wobec braku spłaty pożyczki, pismem z dnia 6 czerwca 2016 r. powód wezwał pozwanego do zwrotu pożyczki pod rygorem wytoczenia powództwa.

Do chwili wytoczenia powództwa pozwany A. N. nie spłacił należności (bezsporne).

Pozwany A. N. zaprzeczył aby kiedykolwiek zawierał umowę pożyczki. Pozwany podkreślił, że powód nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzającego fakt zawarcia umowy. Pozwany nie wyraził zgody na przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków lub stron na potwierdzenie zawarcia umowy. Podkreślił, że zgłoszona w charakterze świadka I. N. pozostaje z nim w konflikcie i pomawia go o popełnienie przestępstw, dlatego jej zeznania nie będą wiarygodne (dowód: wyjaśnienia pozwanego k. 20 akt).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, a w szczególności: pozwu k. 2-3 akt, wypowiedzenia umowy k. 6 akt, wezwania do zapłaty k. 9 akt, zeznań świadka I. N. k. 24-25 akt, zeznań powoda J. S. (1) k. 19-20, 25 akt i wyjaśnień pozwanego A. N. k. 20 akt.

Sąd jako wiarygodne ocenił dokumenty, gdyż ich prawdziwość nie budzi wątpliwości i żadna ze stron w toku procesu ich nie kwestionowała. Jednakże przedłożone dokumenty nie stanowią pisemnych dowodów zawarcia umowy pożyczki, a tylko potwierdzają podjęcie przez powoda czynności związanych z rozwiązaniem umowy. Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda i świadka, iż doszło do zawarcia umowy pożyczki, gdyż na potwierdzenie prawdziwości swoich twierdzeń powód nie przedstawił przekonujących dowodów. Podkreślić przy tym należy, że samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2001 r., sygn. akt I PKN 660/00). Zgodnie z art. 232 k.p.c. obowiązek wskazania dowodów obciąża przed wszystkim strony, a w myśl art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Oznacza to, że ten, kto powołuje się na przysługujące mu prawo, występując z żądaniem obowiązany jest udowodnić okoliczności faktyczne uzasadniające to żądanie. Chodzi tu o fakty, które mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, wykazujące istnienie prawa. Takich dowodów powód nie przedstawił.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 720. § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Dla ważności umowy pożyczki nie jest wymagana forma szczególna. Zgodnie z art. 720 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym do 8 września 2016 r., umowa pożyczki, której wartość przenosi 500 zł powinna być, dla celów dowodowych (ad probationem), stwierdzona pismem (art. 74 k.c.). Rygor ten nie ma zastosowania do umowy pożyczki zawartej między przedsiębiorcami z uwagi na treść art. 74 § 3 k.c.. Zarówno zawarcie, jak i zmiana treści

umowy pożyczki mogą nastąpić w sposób konkludentny (wyrok Sądu Najwyższego z 10.9.2009 r., V CSK 478/08, Legalis).

W innych stosunkach brak formy pisemnej zastrzeżonej dla celów dowodowych nie podważa ważności i skuteczności czynności i skutkuje jedynie ograniczeniami dowodowymi, które mogą wykluczyć możliwość zaspokojenia roszczeń stron. Artykuł 74 k.c. nie wywołuje skutków na gruncie prawa materialnego – umowa zawarta bez zachowania formy pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej zastrzeżonej ad probationem jest ważna, a świadczenie spełnione w celu jej wykonania nie będzie kwalifikowane jako pozbawione podstawy prawnej bezpodstawne wzbogacenie. Art. 74 k.c. odnosi skutki jedynie na płaszczyźnie procesowej wyłączając dopuszczalność udowodnienia faktu dokonania czynności przez przeprowadzenie dowodu ze świadków lub z przesłuchania stron.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 listopada 2008 r. (IICSK 321/08) wskazał, że użytą w art. 74 § 1 k.c. formułę ustawową - "na fakt dokonania czynności prawnej" należy rozumieć w tym sensie, że chodzi w niej o wykazanie przez dowodzącego faktu złożenia m.in. zgodnych oświadczeń woli obu stron umowy, pozwalających na przyjęcie dojścia do skutku umowy o określonej kwalifikacji prawnej. Sformułowany w art. 74 § 1 k.c. zakaz prowadzenia dowodu ze środków na fakt dokonania czynności prawnej (zawarcia umowy) obejmuje nie tylko dowodzenie bezpośrednie, ale także możliwość posługiwania się w tej mierze domniemaniami faktycznymi (art. 231 k.p.c.).

Sąd dopuści dowód ze świadków lub z przesłuchania stron mimo braku dokumentu, jeśli na jego przeprowadzenie wyrażą zgodę wszystkie strony czynności prawnej (J. Grykiel, w: Gutowski, Komentarz 2016, t. I, Nb 13, s. 515). Jako wyrażenie zgody potraktować można zgłoszenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków lub stron (wyrok Sądu Najwyższego z 29.3.2000 r., I CKN 562/98, OSN 2000, Nr 9, poz. 174). Zgoda na przeprowadzenie dowodu jest jednostronną czynnością procesową strony postępowania. Kodeks postępowania cywilnego nie reguluje problematyki cofnięcia tak udzielonej zgody. W piśmiennictwie prezentowany jest pogląd, że jest to czynność nieodwołalna (A. Brzozowski, [w:] Pietrzykowski, Komentarz 2011, art. 74, Nb 8). Ewentualne cofnięcie zgody po przeprowadzeniu dowodu nie wpłynęłoby na dalszy tok postępowania.

Dowód z przesłuchania stron lub świadków na okoliczność dokonania czynności prawnej jest też dopuszczalny, jeśli fakt dokonania czynności uprawdopodobniony zostanie za pomocą dokumentu – np. przez wystawienie faktury. Legalną definicję dokumentu zawiera obecnie art. 77³ k.c.. Dokument uprawdopodobniający dokonanie czynności w formie pisemnej nazywany jest "początkiem dowodu na piśmie". W wyroku z 29 września 2004 r. (II CK 527/03, Legalis) Sąd Najwyższy uznał, że początkiem dowodu na piśmie może być każdy dokument, z którego treści bezpośrednio lub pośrednio wynika fakt dokonania czynności – zarówno dokument prywatny, jak i urzędowy, w szczególności wystarczający jest list, dowód wpłaty, wycinek prasowy, wydruk komputerowy lub telegram. Dokument potwierdzający fakt dokonania czynności nie musi pochodzić od stron tej czynności – takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 8 maja 2001 r. (IV CKN 290/00, OSNC 2002, Nr 1, poz. 9).

Forma pisemna ad probationem pozostaje w ścisłym związku z odpowiednimi przepisami postępowania cywilnego. Zgodnie z art. 246 k.p.c., jeżeli ustawa lub umowa stron wymaga dla czynności prawnej zachowania formy pisemnej, dowód ze świadków lub z przesłuchania stron w sprawie między uczestnikami tej czynności na fakt jej dokonania jest dopuszczalny w wypadku, gdy dokument obejmujący czynność został zagubiony, zniszczony lub zabrany przez osobę trzecią, a jeżeli forma pisemna była zastrzeżona tylko dla celów dowodowych, także w wypadkach określonych w kodeksie cywilnym. Zgubienie, zniszczenie czy zabór dokumentu przez osobę trzecią zawsze umożliwiają dowód ze świadków czy z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Przesłanki te jednak zakładają, że stosowny dokument został wcześniej sporządzony we właściwej formie. Gdy dokumentu takiego w ogóle nie sporządzono, a forma pisemna była zastrzeżona dla celów dowodowych, wówczas ewentualny dowód ze świadków czy z przesłuchania stron będzie możliwy jedynie w przypadkach wskazanych w art. 74 § 2 k.c., z uwzględnieniem wyłączenia z art. 74 § 3 k.c..

W niniejszej sprawie nigdy nie został sporządzony dokument potwierdzający zawarcie umowy pożyczki. Nie mogą być za takie uznane oświadczenia złożone przez powoda o rozwiązaniu umowy, lub wezwanie do zapłaty. Również

pozwany nigdy nie wyraził zgody na przeprowadzenie dowodu z zeznań stron lub z zeznań zawnioskowanego przez powoda świadka. Wręcz odwrotnie, pozwany stanowczo zaprzeczył aby istniała jakakolwiek umowa bądź aby uzyskał pieniądze od powoda. Odnośnie zgłoszonego świadka I. N. pozwany podkreślił, iż jej zeznania nie mogą być uznane za wiarygodne ze względu na istniejący konflikt między stronami. Ze względu na stanowisko pozwanego Sąd nie mógł uznać za dowód zawarcia umowy zeznań świadka I. N. i zeznań powoda J. S. (2). Wobec braku dowodu potwierdzających zawarcie umowy pożyczki, Sąd uznał twierdzenie powoda o istnieniu pożyczki za nieudowodnione.

W tej sytuacji Sąd uznał żądanie pozwu za nie uzasadnione i powództwo oddalił.

Powód przegrał proces w całości. Zgodnie z zasadą wyrażoną w art 98 §1 i §2 k.p.c. strona przegrywająca zobowiązana jest do zwrotu kosztów procesu. Na koszty składają się: koszty poniesione przez powoda oraz wydatki budżetowe związane ze zwrotem kosztów stawiennictwa świadka. Na podstawie art. 83 ustawy o kosztach sądowych Sąd nakazał ściągnąć od powoda wydatkowane sumy budżetowe.

Z tych względów Sąd orzekł jak w wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)